

L'ENTREVISTA ■ DEURES SI O NO?

■ *M. Jesús Comellas i Carbó és mestra, doctora en Psicologia i professora emèrita titular d'Orientació Educativa del Departament de Pedagogia Aplicada de la Universitat Autònoma de Barcelona. És directora del grup d'investigació GRODE (Grup de Recerca, Orientació i Desenvolupament Educatiu) de la UAB. És la convidada del Vallspiula que se celebrarà el proper 28 de novembre.*

Gemma Solé Flo Valls

Maria Jesús Comellas Carbó

Doctora en Psicologia i professora emèrita de la UAB

“Hi ha prou motius per pensar que almenys fins als 12 anys els deures no tenen sentit”

■ **Què n'opina de la vaga de deures durant els caps de setmana d'aquest novembre impulsada per la Confederació Espanyola d'Associacions de Pares i Mares d'Alumnes (CEAPA)?**

No he llegit el text que ha fet la CEAPA, però suposo que el que es pretén és crear un espai per debatre el tema i que no sigui vist de forma personal d'unes quantes famílies sinó del col·lectiu. També hi ha altres col·lectius que els defensen, però crec que des de la CEAPA es mira especialment el marc de l'escola pública, que lògicament té un perfil més plural que l'escola concertada. En el moment que la decisió és d'un petit col·lectiu sempre queda més fràgil i més personalitzada i d'aquesta manera pren més amplitud i les famílies no es veuen criticades o les criatures penalitzades.

■ **Llavors, deures sí o deures no?**

Crec que hi ha prou motius per pensar que almenys fins als 12 anys no tenen sentit els deures, ja que sovint la canalla encara necessita el suport adult. Dels 12 als 16 es pot pensar en quin tipus de deures o una quantitat que no segresti tampoc el temps necessari per a altres activitats i altres vivències. Hi ha un punt dels drets de la infància que parla del joc, sigui a casa o en altres contextos.

Per altra part la canalla no són sols “escolars”, sinó persones que han de tenir temps per a altres activitats i situacions (caminar, anar a comprar, dormir, menjar, jugar, relacionar-se...) i per tant els cal temps que no sigui escolar. Igualment sembla que el “més important” són els aprenentatges de l'escola (que es podria parlar de quins, quan i com), però la vida dóna moltes oportunitats per aprendre, viure i comprendre la realitat, i cal potenciar-les.

■ **Quins serien, sota el seu criteri, els deures que s'haurien de posar?**

Qui els ha de posar? Per què l'escola ha d'organitzar el temps familiar? Per què han de determinar què han de fer? S'imposa la relació família-escola per tal que hi hagi coneixement del que són les etapes de la infància i les seves necessitats. No calen deures. Les activitats que es fan a casa es poden parlar a l'escola i a l'inrevés. Però en tots els casos és la canalla la protagonista de parlar, explicar, mostrar i compartir. Defenso que tenim prou coses a compartir perquè no ens posem en què ha de fer l'altre sinó que fem una anàlisi de què hem de fer conjuntament. Una de les primeres coses en què insisteixo és que no ens centrem en casos particulars perquè és un tema general. Penso que d'alguna manera cal veure que a l'escola hi ha un col·lectiu professional i n'hem de reconèixer la professionalitat, i les famílies no són professionals de l'ensenyament.

“La vida dóna moltes oportunitats per aprendre, viure i comprendre la realitat, i cal potenciar-les”

■ **El mestre és conscient, a l'hora de manar els deures, que en moltes ocasions els fills han de recórrer a l'ajuda dels pares i dels avis?**

Està clar que hi ha aquesta consciència. Per altra part ni tots els pares i mares poden fer-los (segons llengua pròpia, nivell o senzillament horaris

i altres obligacions segons el nombre de criatures, etc.) ni els avis i àvies, que malgrat que tinguin “potser més temps i coneixements” no els toca tenir aquesta relació i responsabilitat.

“Hi ha un grau de dependència i sobreprotecció en el control dels deures quan n'ha de ser la canalla la responsable”

■ **Es tracta doncs de deures per als fills o per als pares i avis?**

Certament hi ha una gran implicació de les famílies, i les que no ho fan o no poden queden apartades, i la canalla també. Si no ho saben fer a l'escola, si no han acabat per ser lents... doble càstig a casa perquè tampoc poden fer altres coses i les famílies no han estudiat metodologies ni han de saber-ne. A més, hi ha un grau de dependència i sobreprotecció en el control dels deures quan n'ha de ser la canalla la responsable. Per WhatsApp es passen deures i hi ha famílies que directament fan els deures amb poca participació de la canalla fins a nivells educatius molt alts!

■ **I què passa quan els pares o avis no saben resoldre els dubtes que els planteja el seu fill o no disposen del temps necessari?**

Que la canalla té més males notes i condiciona la seva situació, ja que finalment el professorat es refia més dels que ho han fet. Per altra part hi ha una distorsió perquè sembla que ho han entès perquè han fet els

deures, però no és segur perquè ho han fet els adults i, si les famílies no poden i tenen diners, paguen classes particulars. Per tant acaba sent un engany perquè no se sap què ha après la canalla a l'aula i sense el suport extern. També hi ha una menor autoexigència perquè ja es compta que tindran ajuda.

■ **El proper 28 de novembre serà a Valls en una nova edició dels #Vallspiula parlant de la relació família-escola i els deures escolars. Creu que hi ha una excessiva intromissió dels pares en la feina dels docents?**

Crec que no s'ha acabat de trobar tot el que tenim en comú i massa sovint hi ha intromissió de tots plegats: l'escola cap a la família i aquesta cap a l'escola. Tenim un terreny molt ampli per compartir i també especificitats de cada grup que cal respectar.

■ **Ha estat professora i ara, una vegada jubilada, continua impartint algunes classe com a professora emèrita de la Universitat Autònoma de Barcelona. Com recorda els seus inicis en el món de l'ensenyança i com creu que ha evolucionat?**

Tant com a mestra com en el marc de la universitat hi ha hagut canvis com també hi han sigut en l'àmbit social. El que és cert és que hi ha més exigències cap a les famílies que abans. Se suposa que s'ha d'avançar i per tant les noves generacions han de superar o modificar les anteriors i no al revés. És l'escola la que ha d'agafar el relleu i ser el que sempre s'ha dit “l'ascensor perquè les noves generacions avancin”.

L'escola no pot tenir una mirada classista i sols pensar en un tipus de família. Per altra banda, hi ha coneixements professionals, com en altres camps, que no els podem derivar a les famílies ja que suposa traspasar la responsabilitat a altres persones que no en són responsables.

■ **Per acabar, com a professora, però també com a mare i àvia, els professors ensenyen i els pares eduquen?**

És una afirmació molt freqüent i molt falsa. Tota persona educa l'altra també entre iguals però per descomptat tothom educa (amb models més o menys apropiats, positius o del tipus que sigui). Educar és influir, forjar, incidir, despertar. Tothom educa.

Per altra part, tothom ensenya i és molt poc apropiat no reconèixer els aprenentatges que es fan a casa i que s'haurien de potenciar: comprar, cuinar, netejar, organitzar... i tot el que comporta la vida diària i que són aprenentatges imprescindibles per viure. Això no cal que ho faci l'escola.

